

Małgorzata Kudzin-Borkowska

doktorantka, Krakowska Akademia
im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie
<https://orcid.org/0000-0002-5816-3676>

*Aleksandra Skrabacz,
Milena Domasiewicz, Numer
alarmowy 112. Organizacja
i funkcjonowanie systemu
powiadamiania ratunkowego
w zintegrowanym regionalnie
systemie ratowniczym*

[Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2019, 235 ss.]

Problematyka ratownictwa zyskuje coraz większe zainteresowanie w naukach o bezpieczeństwie. Wyrazem tego jest monografia autorstwa dwóch warszawskich badaczek – Aleksandry Skrabacz i Mileny Domasiewicz. Tematyka powiadamiania ratunkowego nie doczekała się dotychczas bogatego piśmiennictwa naukowego poza pionierską w nauce polskiej monografią Stanisława J. Rysza¹. Na rynku czytelniczym pojawiają się także popularne, dziennikarskie pozycje przybliżające realia funkcjonowania centrum powiadamiania i praktycznego funkcjonowania systemu kryjącego się za numerem telefonicznym „112”².

¹ Zob. S.J. Rysz, *Ostrzeżenie, alarmowanie, powiadamianie ratunkowe*, Difin, Warszawa 2017.

² Zob. R. Klasa, *Operator 112. Relacja z centrum ratowania życia*, Mova, Białystok 2020.

Przedmiotem rozważań zawartych w publikacji *Numer alarmowy 112. Organizacja i funkcjonowanie systemu powiadamiania ratunkowego w zintegrowanym regionalnie systemie ratowniczym* są systemy ratownicze funkcjonujące na poszczególnych poziomach zarządzania państwem. Szczególną uwagę autorki zwróciły na system powiadamiania ratunkowego, gdyż w ich opinii istotną rolę odgrywają w nim zarówno osoby udzielające pomocy, jak i jej potrzebujące.

Autorki prowadziły badania nad systemem powiadamiania ratunkowego w oparciu o analizę zintegrowanego systemu ratowniczego. Aby określić poziom skuteczności działania systemu powiadamiania ratunkowego, badania skupiono na operacyjnym narzędziu, jakie stanowi numer alarmowy 112, który jest obsługiwany poprzez centra powiadamiania ratunkowego. Już we wstępie Skrabacz i Domasiewicz słusznie podkreśliły, że potrzeba prowadzenia badań w tym zakresie wynika m.in. z rozwoju wielu wyspecjalizowanych służb niosących pomoc poszkodowanym, których działania oparte są na wzajemnej współpracy, przekazie informacji, uczestnictwie w akcjach ratunkowych. W skład szeroko rozumianego ratownictwa w Polsce wchodzi bardzo duża gama różnorodnych służb oraz organizacji. Jednak cały system nie był dotychczas scalony i wszystkie informacje pomiędzy poszczególnymi jego podmiotami musiały być przekazywane między nimi indywidualnie, co bardzo często powodowało chaos i opóźnienie w działaniu służb, tym samym narażano niejedno życie i zdrowie ludzkie. „Kolejnym aspektem przemawiającym za stworzeniem zintegrowanego systemu zarządzania i powiadamiania poszczególnych służb ratowniczych, była kwestia ekonomiczna. W przypadku kiedy system był rozczłonkowany na poszczególne elementy działające samodzielnie, każda z nich posiadała oddzielne centrum dyspozytorskie oraz zaplecze administracyjne, co wydatnie podnosiło koszty utrzymania służb, jakie ponosi samorząd lokalny”³. Autorki wybrały do badań i rozważań system powiadamiania ratunkowego (spośród kilku systemów ratowniczych, takich jak Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy czy Państwowe Ratownictwo Medyczne), ponieważ w ich opinii stanowi on kluczową rolę w przekazywaniu informacji o zagrożeniach. System ten inicjuje właściwe działania ratownicze i angażuje podmioty w nim funkcjonujące adekwatnie do danego zdarzenia. W tym miejscu należy podkreślić, że obszar badań podjętych przez autorki był dotychczas pomijany przez polskich badaczy tej materii.

Rozdział pierwszy zawiera definicje oraz typologię ratownictwa według dotychczas przyjętych kryteriów oraz przedstawia prawne aspekty funkcjonowania poszczególnych rodzajów ratownictwa.

Drugi rozdział skupia uwagę na istocie integracji systemów ratownictwa na poszczególnych poziomach zarządzania państwem. Przedstawiono rolę organów administracji publicznej w ratownictwie oraz określono postulaty mające na celu podniesienie poziomu sprawności funkcjonowania wybranych systemów ratowniczych i ich integracji na różnych szczeblach organizacji państwa.

Kolejny rozdział zawiera charakterystykę wybranych systemów ratowniczych. Zostały one zaprezentowane według typologii przyjętej we wcześniejszych rozdziałach, tj. od ratownictwa publicznego, poprzez komercyjne, po społeczne.

³ S. Drosio, *Komputerowe wspomaganie procesów informacyjno-decyzyjnych ratownictwa*, Promotor, Warszawa 2010, s. 9.

W czwartym rozdziale autorki skupiły się głównie na systemie powiadamiania ratunkowego, wraz z przedstawieniem jego organizacji, zasad działania oraz diagnozy jego funkcjonowania. Rozdział piąty zawiera charakterystykę zgłoszeń kierowanych pod nr 112, ze szczególnym uwzględnieniem utrudnień jakie stanowią zgłoszenia niealarmowe.

Szósty rozdział stanowi podsumowanie rozważań zawartych w całej publikacji. Ponadto w tej części autorki sformułowały zasadnicze kierunki zmian jakie powinny zostać uwzględnione zarówno w systemie powiadamiania ratunkowego, jak i w integracji działań ratowniczych w celu podniesienia skuteczności funkcjonowania całego systemu. Autorki wyraźnie podkreśliły znaczenie problemu niewystarczającej edukacji ratowniczej i społecznej, co może generować ilość zgłoszeń niealarmowych pod nr 112.

Recenzowana monografia autorstwa Aleksandry Skrobacz i Mileny Domasiewicz *Numer alarmowy 112. Organizacja i funkcjonowanie systemu powiadamiania ratunkowego w zintegrowanym regionalnie systemie ratowniczym* stanowi wartościową pozycję zarówno z punktu widzenia teoretycznego, jak i praktycznego, umiejętnie łącząc oba te zakresy. Do tej pory problematyka podjęta przez autorki nie została wystarczająco przeanalizowana na niwie naukowej. Przedstawione materiały na temat funkcjonowania i organizacji systemu powiadamiania ratunkowego stanowią niezwykle cenne źródło informacji dla pracowników poszczególnych służb ratunkowych, policji, straży pożarnej oraz dla nauczycieli, studentów i osób zainteresowanych zgłębieniem wiedzy na temat pierwszej pomocy. Bardzo dużą wartość stanowi rozdział szósty, z uwagi na proponowane przez autorki kierunki zmian w systemie powiadamiania ratunkowego. Przedstawione w nim elementy zostały wyodrębnione dzięki wnikliwej i rzetelnej pracy badawczej. Autorki wykorzystały bogatą bibliografię i przeprowadziły szczegółową analizę zintegrowanego systemu ratowniczego. Wszystko to przyczyniło się do wskazania jego zalet i wad, ale też umożliwiło wyznaczenie konkretnych rozwiązań.

Książka może być niezwykle pomocna w działaniu osób decyzyjnych mających wpływ na modyfikację istniejącego systemu powiadamiania ratunkowego.

